МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	***12 Інформаційні технології***
Спеціальність	***125 Кібербезпека***
Освітній рівень	***перший (бакалаврський)***
Освітня програма	***Кібербезпека***

Вид дисципліни	***базова***
Мова викладання, навчання та оцінювання	***українська***

Завідувач кафедри
кібербезпеки та
інформаційних технологій _____ *Сергій ЄВСЕЄВ*

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри *кібербезпеки та інформаційних технологій*
Протокол № 2 від 31.08.2020 р.

Розробники:
Король О.Г., к.т.н., доц., доцент кафедри КІТ
Євсеєв С.П, д.т.н., проф. кафедри КІТ

Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни:

З появою нових інформаційних технологій, заснованих на широкому впровадженні засобів обчислювальної техніки, зв'язку, інформаційно-комунікаційних систем, інформаційна безпека держави стає постійним і необхідним атрибутом забезпечення діяльності держави, юридичних осіб, суспільних об'єднань і навіть пересічних громадян. Дійсно, системи електронного документообігу в державних установах, система електронних платежів, карткова система сплати телефонних дзвінків, телевізор із телетекстом або телефонні та відеотелефоні розмови через Інтернет простір уже стали часткою повсякденного життя.

Іншою стороною цих процесів є збільшення кількості цінної інформації, яка обробляється в автоматизованих системах, від якості, достовірності і оперативності одержання якої залежить більшість важливих рішень, що приймаються на різних рівнях – від голови держави до громадянина. Як наслідок – нормальне життя суспільства все більше залежить від правильності функціонування таких інформаційних систем. Більш того, вони стають і найважливішим об'єктом для атаки з боку сил, ворожих для суспільства (або окремої держави). Інформаційна сфера стає не тільки однією з найважливіших сфер міжнародного співробітництва, але і об'єктом суперництва.

Інформаційний вплив на державу, суспільство, громадянина зараз більш ефективний і економний, ніж політичний, економічний і навіть воєнний. Країни з більш розвиненою інформаційною інфраструктурою, установлюючи технологічні стандарти й, надаючи покупцям свої ресурси, визначають умови формування і діяльності інформаційних структур в інших країнах, здійснюють суттєвий вплив на розвиток їхніх інформаційних сфер. При формуванні державної інформаційної політики і програми входження в інформаційне суспільство одним із найбільших пріоритетів стає розвиток і гарантування безпеки інформаційної сфери на основі створення державної системи інформаційної безпеки.

Метою викладання дисципліни «Інформаційна безпека держави» **є** визначення місця і ролі інформаційної безпеки в загальній системі національної безпеки, стану та принципів забезпечення інформаційної безпеки особистості, суспільства та держави.

Результатами вивчення даної дисципліни є придбання теоретичних основ законодавчої бази України та міжнародного суспільства в галузі національної та інформаційної безпеки держави, визначення основних вимог щодо формування підтримки та удосконалення систем управління інформаційної безпеки критичних інформаційно-комунікаційних систем.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	**1**
Семестр	**1**
Кількість кредитів ECTS	**5**
Форма підсумкового контролю	**залік**

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Дисципліни правового спрямування (шкільна програма)	Безпека в інформаційно-комунікаційних системах
Інформатика (шкільна програма)	Основи національної безпеки
	Забезпечення інформаційної безпеки

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
КЗ 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.	РН 1 – застосовувати знання державної та іноземних мов з метою забезпечення ефективності професійної комунікації; РН 2 – організовувати власну професійну діяльність, обирати оптимальні методи та способи розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності, оцінювати їхню ефективність; РН 3 – використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності; РН 4 – аналізувати, аргументувати, приймати рішення при розв'язанні складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності, які характеризуються комплексністю та неповною визначеністю умов, відповідати за прийняті рішення; РН 5 – адаптуватися в умовах частої зміни технологій професійної діяльності, прогнозувати кінцевий результат; РН 6 – критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності; РН 7 – діяти на основі законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та /або кібербезпеки; РН 8 – готувати пропозиції до нормативних актів щодо забезпечення інформаційної та /або кібербезпеки; РН 17 – забезпечувати процеси захисту та функціонування інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) систем на основі практик, навичок та знань, щодо структурних (структурно-логічних) схем, топології мережі, сучасних архітектур та моделей захисту електронних інформаційних ресурсів з відображенням взаємозв'язків та інформаційних потоків, процесів для внутрішніх і віддалених компонент; РН 43 – застосовувати національні та міжнародні регулюючі акти в сфері інформаційної безпеки та/ або кібербезпеки для розслідування інцидентів; РН 54 – усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
КФ 1. Здатність застосовувати законодавчу та нормативно-правову базу, а також державні та міжнародні вимоги, практики і стандарти з метою здійснення професійної діяльності в галузі інформаційної та/або кібербезпеки.	РН–7 діяти на основі законодавчої та нормативно-правової бази України та вимог відповідних стандартів, у тому числі міжнародних в галузі інформаційної та /або кібербезпеки; РН–8 готувати пропозиції до нормативних актів щодо забезпечення інформаційної та /або кібербезпеки; РН–9 впроваджувати процеси, що базуються на національних та міжнародних стандартах, виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної та/або кібербезпеки; РН–16 реалізовувати комплексні системи захисту інформації в автоматизованих системах (АС) організації (підприємства) відповідно до вимог нормативно-правових документів; РН–33 вирішувати задачі забезпечення безперервності бізнес процесів організації на основі теорії ризиків; РН–34 приймати участь у розробці та впровадженні стратегії інформаційної безпеки та/або кібербезпеки відповідно до цілей і завдань організації; РН–35 вирішувати задачі забезпечення та супроводу комплексних систем захисту інформації, а також протидії несанкціонованому доступу до інформаційних ресурсів і процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах згідно встановленої політики інформаційної і\або кібербезпеки; РН–43 застосовувати національні та міжнародні регулюючі акти в сфері інформаційної безпеки та/ або кібербезпеки для розслідування інцидентів; РН–44 вирішувати задачі забезпечення безперервності бізнес-процесів організації на основі теорії ризиків та встановленої системи управління інформаційною безпекою, згідно з вітчизняними та міжнародними

Компетентності	Результати навчання
	вимогами та стандартами.
КФ 3. Здатність до використання програмних та програмно-апаратних комплексів засобів захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах.	РН-9. Впроваджувати процеси, що базуються на національних та міжнародних стандартах, виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної та/або кібербезпеки; РН-14. Вирішувати завдання захисту програм та інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах програмно-апаратними засобами та давати оцінку результативності якості прийнятих рішень; РН-15. Використовувати сучасне програмно-апаратне забезпечення інформаційно-комунікаційних технологій; РН-16. Реалізовувати комплексні системи захисту інформації в автоматизованих системах (АС) організації (підприємства) відповідно до вимог нормативно-правових документів; РН-17. Забезпечувати процеси захисту та функціонування інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) систем на основі практик, навичок та знань, щодо структурних (структурно-логічних) схем, топології мережі, сучасних архітектур та моделей захисту електронних інформаційних ресурсів з відображенням взаємозв'язків та інформаційних потоків, процесів для внутрішніх і віддалених компонент; РН-18. Використовувати програмні та програмно-апаратні комплекси захисту інформаційних ресурсів; РН-20. Забезпечувати функціонування спеціального програмного забезпечення, щодо захисту інформації від руйнуючих програмних впливів, руйнуючих кодів в інформаційно-телекомунікаційних системах; РН-29. Здійснювати оцінювання можливості реалізації потенційних загроз інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах та ефективності використання комплексів засобів захисту в умовах реалізації загроз різних класів; РН-35. Вирішувати задачі забезпечення та супроводу комплексних систем захисту інформації, а також протидії несанкціонованому доступу до інформаційних ресурсів і процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах згідно встановленої політики інформаційної і\або кібербезпеки; РН-47. Вирішувати задачі захисту інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах з використанням сучасних методів та засобів криптографічного захисту інформації; РН-50. Забезпечувати функціонування програмних та програмно-апаратних комплексів виявлення вторгнень різних рівнів та класів (статистичних, сигнатурних, статистично-сигнатурних); РН-53 вирішувати задачі аналізу програмного коду на наявність можливих загроз.
КФ 9. Здатність здійснювати професійну діяльність на основі впровадженої системи управління інформаційною та/або кібербезпекою.	РН–9 впроваджувати процеси, що базуються на національних та міжнародних стандартах, виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної та/або кібербезпеки; РН–21вирішувати задачі забезпечення та супроводу (в.т. числі: огляд, тестування, підзвітність) системи управління доступом згідно встановленої політики безпеки в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах; РН–24 вирішувати задачі управління доступом до інформаційних ресурсів та процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах на основі моделей управління доступом (мандатних, дискреційних, рольових); РН–25 забезпечувати введення підзвітності системи управління доступом до електронних інформаційних ресурсів і процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах з використанням журналів реєстрації подій, їх аналізу та встановлених процедур захисту; РН–28 аналізувати та проводити оцінку ефективності та рівня захищеності ресурсів різних класів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах в ході проведення випробувань згідно встановленої політики інформаційної та\або кібербезпеки;

Компетентності	Результати навчання
	РН–29 здійснювати оцінювання можливості реалізації потенційних загроз інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах та ефективності використання комплексів засобів захисту в умовах реалізації загроз різних класів; РН–33 вирішувати задачі забезпечення безперервності бізнес процесів організації на основі теорії ризиків; РН–34 приймати участь у розробці та впровадженні стратегії інформаційної безпеки та/або кібербезпеки відповідно до цілей і завдань організації; РН–35 вирішувати задачі забезпечення та супроводу комплексних систем захисту інформації, а також протидії несанкціонованому доступу до інформаційних ресурсів і процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах згідно встановленої політики інформаційної і\або кібербезпеки; РН–42 впроваджувати процеси виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної і/або кібербезпеки; РН–43 застосовувати національні та міжнародні регулюючі акти в сфері інформаційної безпеки та/ або кібербезпеки для розслідування інцидентів; РН–44 вирішувати задачі забезпечення безперервності бізнес-процесів організації на основі теорії ризиків та встановленої системи управління інформаційною безпекою, згідно з вітчизняними та міжнародними вимогами та стандартами; РН–45 застосовувати ріні класи політик інформаційної безпеки та/ або кібербезпеки, що базуються на ризик-орієнтованому контролі доступу до інформаційних активів; РН–46 здійснювати аналіз та мінімізацію ризиків обробки інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах.
КФ 11. Здатність виконувати моніторинг процесів функціонування інформаційних, інформаційно телекомунікаційних (автоматизованих) систем згідно встановленої політики інформаційної та/або кібербезпеки.	РН–9. Впроваджувати процеси, що базуються на національних та міжнародних стандартах, виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної та/або кібербезпеки; РН–10. Виконувати аналіз та декомпозицію інформаційно-телекомунікаційних систем; РН–11. Виконувати аналіз зв’язків між інформаційними процесами на віддалених обчислювальних системах; РН–13. Аналізувати проекти інформаційно-телекомунікаційних систем базуючись на стандартизованих технологіях та протоколах передачі даних; РН–14. Вирішувати завдання захисту програм та інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах програмно-апаратними засобами та давати оцінку результативності якості прийнятих рішень; РН–15. Використовувати сучасне програмно-апаратне забезпечення інформаційно-комунікаційних технологій; РН–17. Забезпечувати процеси захисту та функціонування інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) систем на основі практик, навичок та знань, щодо структурних (структурно-логічних) схем, топології мережі, сучасних архітектур та моделей захисту електронних інформаційних ресурсів з відображенням взаємозв’язків та інформаційних потоків, процесів для внутрішніх і віддалених компонент; РН–18. Використовувати програмні та програмно-апаратні комплекси захисту інформаційних ресурсів; РН–19. Застосовувати теорії та методи захисту для забезпечення безпеки інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах; РН–21. Вирішувати задачі забезпечення та супроводу (в.т. числі: огляд, тестування, підзвітність) системи управління доступом згідно встановленої політики безпеки в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах; РН–22. Вирішувати задачі управління процедурами ідентифікації, автентифікації, авторизації процесів і користувачів в інформаційно-телекомунікаційних системах згідно встановленої політики інформаційної і\або кібербезпеки; РН–23. Реалізовувати заходи з протидії отриманню несанкціонованого

Компетентності	Результати навчання
	доступу до інформаційних ресурсів і процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах; РН–24.Вирішувати задачі управління доступом до інформаційних ресурсів та процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах на основі моделей управління доступом (мандатних, дискреційних, рольових); РН–25. Забезпечувати введення підзвітності системи управління доступом до електронних інформаційних ресурсів і процесів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах з використанням журналів реєстрації подій, їх аналізу та встановлених процедур захисту; РН–26. Впроваджувати заходи та забезпечувати реалізацію процесів попередження отриманню несанкціонованого доступу і захисту інформаційних, інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) систем на основі еталонної моделі взаємодії відкритих систем; РН–32.Вирішувати задачі управління процесами відновлення штатного функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем з використанням процедур резервування згідно встановленої політики безпеки; РН–41. Забезпечувати неперервність процесу ведення журналів реєстрації подій та інцидентів на основі автоматизованих процедур; РН–42. Впроваджувати процеси виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної і/або кібербезпеки; РН–43. Застосовувати національні та міжнародні регулюючі акти в сфері інформаційної безпеки та/ або кібербезпеки для розслідування інцидентів; РН–48. Виконувати впровадження та підтримку систем виявлення вторгнень та використовувати компоненти криптографічного захисту для забезпечення необхідного рівня захищеності інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах; РН–49. Забезпечувати належне функціонування системи моніторингу інформаційних ресурсів і процесів в інформаційно-телекомунікаційних системах; РН–50. Забезпечувати) функціонування програмних та програмно-апаратних комплексів виявлення вторгнень різних рівнів та класів (статистичних, сигнатурних, статистично-сигнатурних); РН–51. Підтримувати працездатність та забезпечувати конфігурування систем виявлення вторгнень в інформаційно-телекомунікаційних системах; РН–52. Використовувати інструментарій для моніторингу процесів в інформаційно-телекомунікаційних системах. РН–53 вирішувати задачі аналізу програмного коду на наявність можливих загроз.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сучасні основи інформаційної безпеки держави .

Тема 1. *Поняття інформаційної безпеки держави та складових національних інтересів України в інформаційній сфері*

Тема 2. *Основні положення інформаційної безпеки*

Тема 3. *Загрози безпеці інформації*

Тема 4. *Основи інформаційного протиборства*

Тема 5. *Психологічна війна та інформаційно-психологічна безпека держави*

Тема 6. *Основи державної інформаційної політики*

Змістовий модуль 2. Основи безпеки інформаційних технологій

Тема 7. *Основні поняття стандартів ISO/IEC 27000: "Інформаційна технологія. Методи забезпечення безпеки"*

Тема 8. *Види персональних даних у державі. Принципи захисту персональних даних у державі*

Тема 9. *Основи безпеки інформаційних ресурсів*
Тема 10. *Основи управління інформаційною безпекою*

Перелік лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

В ході викладання дисципліни викладачем застосовуються пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) та репродуктивний методи навчання. В якості методів викладання, які направлені на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, застосовуються проблемні лекції, презентації, бесіди, індивідуальні та групові проекти, майстер-класи.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, та лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

1) поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних і лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів;

2) підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час лекційних і лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

-розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

-ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

-ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

-вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

-логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

-арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання;

-здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

-застосування аналітичних підходів;

-якість і чіткість викладення міркувань;

-логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

-самостійність виконання роботи, грамотність подачі матеріалу, використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ, оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни

здійснюється на підставі заліку, який вважається зданим успішно, якщо студент упродовж семестру набрав 60 і більше балів.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Лекційні заняття: максимальна кількість балів становить 30 (робота на лекції).

Лабораторні заняття: максимальна кількість балів становить 70 (захист лабораторних робіт – 40, контрольні роботи – 30), а мінімальна – 25.

Самостійна робота: складається з часу, який здобувач витрачає на підготовку до виконання лабораторних робіт та на підготовку до контрольних робіт, в технологічній карті бали на цій вид робіт не виділені.

Підсумковий контроль: проводиться з урахуванням заліку.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Max бал
Тема 1	***Аудиторна робота***			
	Лекція	ВСТУП. Лекція. Поняття інформаційної безпеки держави та складових національних інтересів України в інформаційній сфері	Робота на лекції	4
Тема 2.	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Основні положення інформаційної безпеки	Робота на лекції	4
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота ”Інфрормація для прийняття рішень”	Захист лабораторної роботи	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань		
ема 3	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Загрози безпеці інформації	Робота на лекції	4

	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Методи та шляхи збору та обробки інформації»	Захист лабораторної роботи	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання завдання щодо методів та шляхів збору та обробки інформації		
Тема 4	**Аудиторна робота**			
	Лекція	Лекція. Основи інформаційного протиборства	Робота на лекції	2
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Необхідність захисту інформації»	Захист лабораторної роботи	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань		
Тема 5	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Психологічна війна та інформаційно-психологічна безпека держави	Робота на лекції	4
			Експрес-опитування	
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Інформаційне протиборство»	Захист лабораторної роботи	5
			Контрольна робота 1	15
Тема 6	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Основи державної інформаційної політики	Робота на лекції	2
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Аналітичне забезпечення інформаційної безпеки»	Захист лабораторної роботи	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.		
Тема 7	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Основні поняття стандартів ISO/IEC 27000: “Інформаційна технологія. Методи забезпечення безпеки”	Робота на лекції	2
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Класифікація технічних засобів	Захист лабораторної	5

		забезпечення інформаційної безпеки»	роботи	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань		
Тема 8	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Види персональних даних у державі. Принципи захисту персональних даних у державі	Робота на лекції	2
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Класифікація програмних та криптографічних засобів забезпечення інформаційної безпеки»	Захист лабораторної роботи	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань		
Тема 9	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Основи безпеки інформаційних ресурсів	Робота на лекції	2
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Системна класифікація та характеристика технічних засобів забезпечення інформаційної безпеки»		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань		
Тема 10	***Аудиторна робота***			
	Лекція	Лекція. Основи управління інформаційною безпекою	Робота на лекції	4
			Контрольна робота 2	15
	Лабораторне заняття	Лабораторна робота «Електронна ідентифікація користувачів. Нормативне забезпечення інформаційної безпеки»	Захист лабораторної роботи	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань		

Рекомендована література

Основна

1. Богуш В. М., Юдін О. К. Інформаційна безпека держави. – К.: “МК-Прес”, 2005. – 432с.,
2. Термінологічний довідник з питань технічного захисту інформації / Коженевський С.Р., Кузнецов Г.В., Хорошко В.О., Чирков Д.В. / За ред. проф. В.О. Хорошка. – К.: ДУІКТ, 2007. – 365 с.
3. Макс Ронге. Разведка и контрразведка / М. Ронге /. – К.: СИНТО, 1993. – 239 с.
4. Безопасность информационных технологий. Методология создания систем защиты/ В.В. Домарев. – К.: ООО "ТИД "ДС", 2001. – 688 с.
5. Энциклопедия промышленного шпионажа/ Под общ. ред. Е.В. Куренкова – С.Петербург: ООО "Изд-во Полигон", 1999. – 512 с.

Додаткова

6. Закон України “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах” (1994);
7. Закон України “Про захист персональних даних” (2010)
8. СТРАТЕГІЯ національної безпеки України (затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015)
9. Закон України “Про національну безпеку (2018)
10. ISO/IEC 27001. "Информационные технологии. Методы обеспечения безопасности. Системы управления информационной безопасностью.
11. ISO/IEC 27002. "Информационные технологии. Методы обеспечения безопасности. Практические правила управления информационной безопасностью."
12. ISO/IEC 27005. "Информационные технологии. Методы обеспечения безопасности. Управление рисками информационной безопасности

Інформаційні ресурси

13. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця за дисципліною «Інформаційна безпека держави» https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4948.